

den 25 okt 1980.

Kære Paldan !

Som lovet skal jeg her give en orientering om, hvad der skete på Nexø havn, søndag aften den 12. august 1973.....

Lad mig primært tage mit udgangspunkt i mine dagbogsoptegnelser for den dag.... Jeg havde sommerferie og befandt mig hjemme i Aarsdale, mens min næstkommanderende, orlogskaptajn P. Brink var fungerende chef for Marinedistriktet. (Kommandanten på Bornholm på dette tidspunkt var Oberst S.A. Larsen, som jeg havde et aldeles eksemplarisk samarbejde med. Når der skete noget af interesse for Bornholms forsvar ude på søen, blev S.A. Larsen altid personligt underrettet af mig pr. telefon.)

"..... Dagbogen siger følgende:

Kl. 2135 blev jeg ringet op af min næstkommanderende, Orlogskaptajn Brink, idet der var indtruffet en hændelse, som han - på trods af min ferie - ikke turde tage ansvaret for...

Der var til Marinedistriktet indgået en melding fra politiet, som oplyste at to - antageligt østtyske orlogsfartøjer - var indløbet Nexø og havde der truet folk med våben.

Meldingen lød helt fantastisk, så Brink kontrollerede den ved tilbage-ringning. Da politiet imidlertid umiddelbart efter bad om "militær assistance", trådte havnebevogtningsplanen i kraft. Sammen med Brink kørte jeg - bevæbnet med pistol - til Nexø havn og var på havnen kl. 2215. Det konstateredes straks, at der ikke var tale om orlogsfartøjerne men om østtyske fiskekuttere i et antal af 14-15, samt en mystisk speedbåd, som samme aften var blevet bugseret ind til Nexø af et par af kutterne. En kvindelig, vesttysk turisk havde til havnefolkene rapporteret, at hun fra en af de østtyske fiskere havde fået en hastig oplysning om, at der i en af kutterne befandt sig en østtysk afhopperfamilie, som med våben var taget i forvaring af nogle østtyske sukkerhedsfolk, der befandt sig i speedbåden.... Da der således var tale om østtysk våbenanvendelse i dansk havn blev politiet inddraget, og politiet bad om "militær assistance". Da denne alarmmelding fra Marinedistriktet var gået til den operative kommando og derfra til forsvarskommandoen, blev den "kupstyrke" på 40 mand, som hæren holdt i beredskab i Rønne - efter ordre fra Forsvarskommandoen - sendt til Nexø, og jeg fik af obersten (S.A. Larsen) overdraget kommandoen over den fælles indsats på havnen. Da politikommissær Gildam og politimester Kjalke kom til stede ved 23-tiden, blev det bevæbnede politi sat ind i ransagningen af fartøjerne, mens jeg beordrede bevogtningsfartøjet RAN til Nexø fra Rønne for at spærre havnen, så de østtyske fartøjer ikke kun-

ne komme ud. RAN ankom klokken 0020 mandag den 13. august.

Hærens sikringsdeling blev holdt i beredskab i "baggrunden". Ransagnin-
gen gav intet resultat, selv om alle indicier pegede på, at der var noget
galt. Da politiet ved 0220 tiden kunne konstatere, at der ikke var tale
om bevæbnede personer i de østtyske skibe, indstillede jeg til obersten
telefonisk, at vi trak hærstyrken tilbage. Dette viderebragte han til
Forsvarskommandoen, som tiltrådte dette. Jeg overdrog den videre komman-
do til Brink og genoptog min afbrudte ferie....."

Såvidt dagbogen

=====

Der har senere kunnet tegne sig følgende billede:

Døgnet forinden hændelsen havde Marinedistriktet konstateret østtyske
orlogsfartøjer i farvandet syd og øst for Bornholm..... De har givetvis
været på jagt efter en speedbåd, som med en familie, bestående af foræl-
dre og to børn, var "juppet af".... Uheldigvis for denne familie har
deres båd enten fået motorstop eller brændstofmangel (med samme resul-
tat) De har herefter været i forbindelse med et østtysk fiskefartøj,
som formentlig har taget dem ombord, hvorefter fiskefartøjet har rappor-
teret dette med det resultat, at et østtysk/ orlogsfartøj er gået langs
siden og har taget afhopperne ombord under arrest, hvorefter to østty-
ske sikkerhedsfolk er blevet sat ombord i speedbåden, som herefter - af
uforklarlige årsager - er blevet bugseret ind til Nexø af en fiskekut-
ter. Vi har spekuleret meget på, hvorfor de gjorde det, og har udlagt
det som et forsøg på at prøve vort beredskab (de er herefter nok ble-
vet ret så overrasket over den prompte reaktion fra vor side).

Jeg fik - fra en forbindelse i Nexø - sent på aftenen et diskret praj
om, at de to mænd ombord i speedbåden, som angav at være sejlsportsfolk,
som havde fået motorstop på vej fra Gdansk, var østtyske sikkerhedspoli-
tifolk. Jeg mener, at vort politi afhørte dem uden at få dette bekræftet.
Fiskekutterne blev totalt endevendt, fordi vi havde også fået et tip om,
at der var "falske skodter" i fiskekutterne..... men som sagt uden resul-
tat..... Kort før RAN's ankomst til Nexø observerede vi ude på havet
en hvid lyskugle, som blev skudt op..... RAN havde også observeret det.
Det har været et advarselssignal fra et østtysk fartøj om RAN's ankomst.
Inden RAN kom, havde forskellige Nexø fiskere tilbudt at hjælpe os med
at spærre havnen med deres egne kuttere, og jeg modtog tilbudet, så hav-
nen var effektivt spærret.....

=====

At teorien har vist sig at være rigtig, fik vi senere (eller jeg senere)
bekræftet ved en meddelelse fra politimesteren i diskret form, at afhop-
perne var blevet straffet således. Manden fik 8 år konen 6 år og børne-
ne blev sendt i "Kinderfolkschule"..... Der var altså tale om et afhop-
perdrama. Desværre fik vi ikke fat i afhopperne.

Hvordan meldingen fra politiet (altså fra Nexø havn) har kunnet blive
til orlogsfartøjer - ved jeg ikke. *Hilsen og hilsen til dig*
A. Bang